

CÍRKEVNÍ ROK.

STRUČNÝ PŘEHLED S OBRAZCEM PODÁVÁ JOSEF HRONEK.

CÍRKEVNÍ ROK je souhrn všech slavností a svátků od Církve svaté ustanovených, které nám připomínají vše, co Kristus Pán k naší spáse učinil.

Již ve Starém zákoně ustanovil Bůh den, který měl býti obzvláště ctěn, totiž *sobotu*, sedmý den v týdnu. Sedmero dní po sobě jdoucích sluje týden, protože po sedmi dnech týž den se zase vrací. V sobotu měl člověk od práce odpočívati a nábožné skutky konati.

Na místě soboty světí křesťané od dob apoštolských **neděli**, a to na památku toho, že v neděli Pán Ježíš vstal z mrtvých a v neděli *seslal Ducha Svatého*. Neděle je *první den* v týdnu a sluje tak proto, že se toho dne nedělá a dělati nemá. Neděli se říká též *den Páně*, poněvadž je neděle zasvěcena zvláště úctě Páně. Připomíná-li starozákonní sobota dokonání díla Stvořitelem, novozákonní neděle uvádí na paměť dokonání díla Vykupitelova. Neděle zauímá v církevním roce a v životě křesťanském zvláště důležité místo.

Mimo neděli ustanovila Církev na každý den v roce nějakou památku svaté víry neb osob svatých. Jsou to svátky Páně, Panny Marie, andělů a svatých.

Osou církevního roku, svátkem svátků je slavnost vykoupení, den zmrtvýchvstání Páně, podle něhož se též církevní rok dělí na dvě hlavní části:

1. na dobu **vánoční**, v níž středem oslav jest **Narození a Zjevení Páně**;

2. na dobu **velikonoční**, která nám připomíná vlastní vykupitelské dílo Kristovo, jeho **smrt** a **zmrtvýchvstání** a dokonání díla vykoupení **sesláním Ducha Svatého**.

Hlavní svátky v této době jsou **Hod Boží velikonoční** a **Hod Boží svatodušní**.

Církevní rok začíná první nedělí adventní a končí sobotou po poslední neděli po Duchu Svatém.

I. Doba vánoční. První hlavní období v církevním roce je doba vánoční. Přípravou na Narození Páně jest **advent**, který trvá čtyři neděle. Je to doba kající, proto Církev svatá staví před oči věřících velikého kazatele pokání sv. Jana Křtitele, předchůdce Páně. Mše svatá se slouží v rouchu barvy fialové. Na úsvitě se slouží mše svatá k počtě Panny Marie, sluje **roráte** (= rosu dejte).

Ve svatvečer svátku Narození Páně, na t. zv. **Štědrý den** je *přísný půst*. **Narození Páně** se slaví 25. prosince (vánoce = svatá

noc); o něm 3 mše sv. Osmý den po Narození Páně, tedy 1. ledna, se koná zasvěcený svátek **Obřezání Páně; Synu Božímu** podle obřadu židovského dáno jméno Ježíš. Téhož dne počíná občanský **nový rok**.

Dne 6. ledna se slaví druhý velký zasvěcený svátek vánoční - **Zjevení Páně** (oslava křtu Páně, příchodu mudrců a prvního jeho zázraku). Jmenuje se též svátkem sv. **Tří králů** (světí se voda, a žehná kadidlo, sůl a křída).

Čtyřicátého dne po Narození Páně (2. února) je nezasvěcený svátek **Očišťování Panny Marie** (čili Hromnic).

Pohodí vánoční trvá 2-6 neděl po Zjevení Páně. O těchto nedělích se slouží mše sv. v rouchu barvy zelené.

II. Doba velikonoční. Druhé a nejslavnější svátky v církevním roce jsou svátky velikonoční. Hod Boží velikonoční se slaví podle ustanovení Církve svaté první neděli po úplňku, který připadne po jarní rovnodennosti (21. března). První úplněk po jarní rovnodennosti nepřipadá však každého roku ve stejnou dobu, nýbrž někdy dříve, někdy později. Doba ta kolísá mezi 22. březnem a 25. dubnem. Hod Boží velikonoční může tudíž připadnouti na některou neděli ke konci března nebo během měsíce dubna.

Přípravu k svátkům velikonočním tvoří předpostí a doba svatopostní.

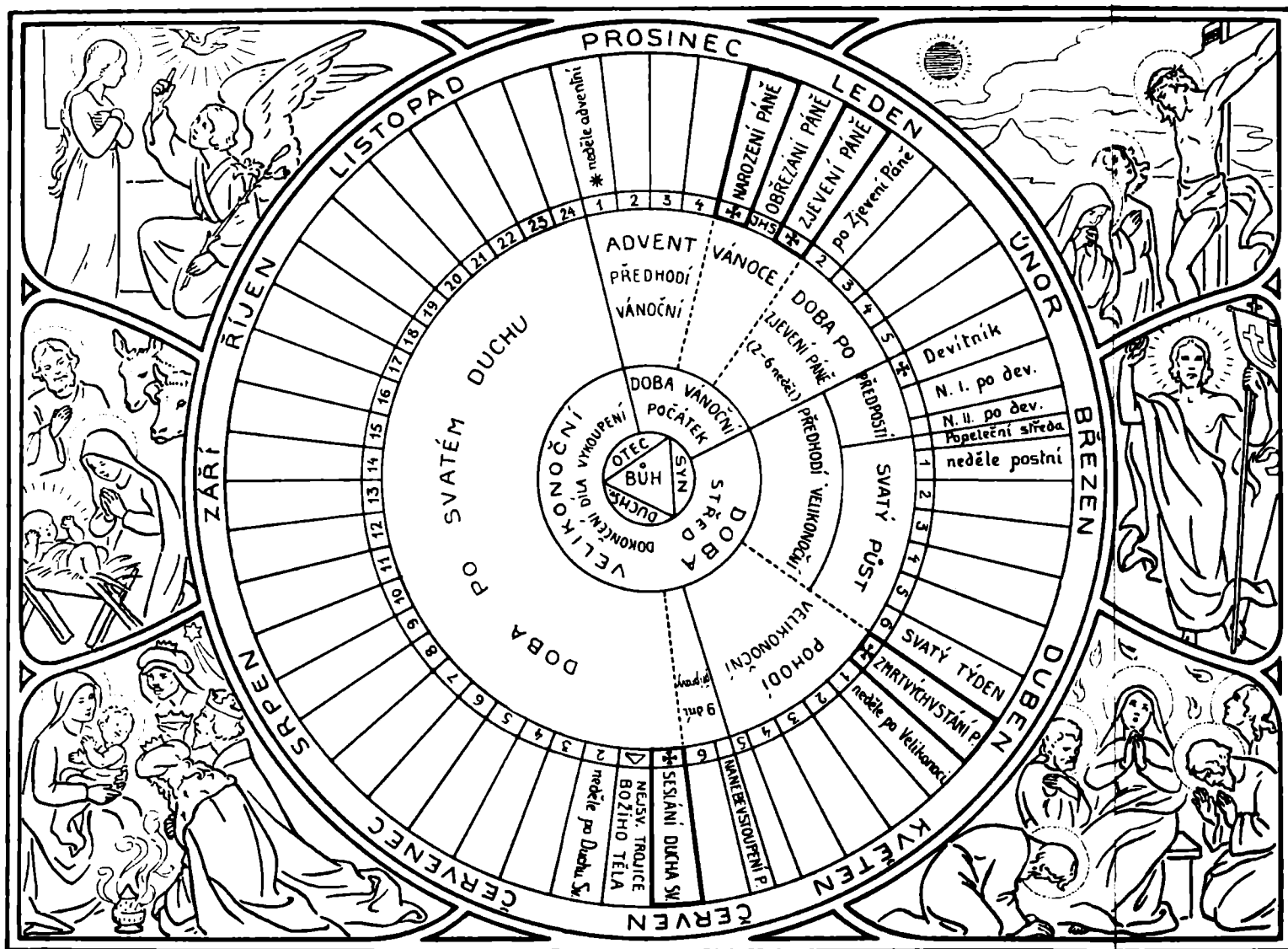
Předpostí začíná nedělí **Devítník** (= 9. neděle před velikonoce) a má 1. a 2. neděli po devítníku. Od neděle devítník se koná mše sv. v rouchu barvy **fialové** na znamení kajícího.

Doba svatopostní začíná **Popeleční středou** a trvá šest neděl (černá, suchá, kýchavná, družebná, smrtelná, květná). Po šesté neděli začíná **svatý** (veliký, pašijový) **týden**, neboť si připomínáme svaté a veliké dílo vykoupení svého, vykonané utrpením a smrtí Páně. Na **Zelený čtvrtek** se koná památka ustanovení nejvyšší Svátosti a mimo to si připomínáme téhož dne počátek umučení Páně. **Velký pátek** jest dnem smrti Páně na kříži, den nejhlubšího smutku. **Bílá sobota** (odtud slove bílá, že křtenci se oblékali v bílé rouchu) jest posledním dnem doby svatopostní a svatvečerem slavnosti zmrtvýchvstání Páně.

Hod Boží velikonoční je největší svátek církevního roku, oslavuje se zmrtvýchvstání Páně, které je základem naší křesťanské víry.

Pohodí velikonoční má šest neděl. Ve čtvrtek po 5. neděli po Velikonoci jest zasvěcený svátek **Nanebevstoupení Páně**. Devět dní po svátku Nanebevstoupení Páně je doba očekávání Ducha Svatého a přípravy na jeho dary.

Druhý hlavní svátek doby velikonoční slaví Církev padesátého dne po zmrtvýchvstání Páně na památku **Seslání Ducha Svatého**, jenž sestoupil na apoštoly a učedníky ve způsobě ohnivých jazyků. (Mše sv. v rouše barvy červené). Doba po Duchu Svatém netvoří samostatného celku; čítá 24 až 28 neděl. O nedělích a všedních dnech po Duchu Svatém se užívá při mši sv. barvy ze-

lené, nepřipadá-li na některý svátek některého svatého, jenž má svou liturgickou barvu (bílou nebo červenou).

První neděli po svatodušních svátcích slaví Církev svátek **Nejsvětější Trojice**. Dnem tímto končí čas velikonočního sv. přijímání, počínající Popeleční středou.

Ve čtvrtek po Nejsvětější Trojici se koná slavnost **Božího Těla** (zasvěcený svátek).

Zasvěcené svátky mariánské jsou:

Neposkvrněného Početí Panny Marie (8. prosince) a **Nanebevzetí Panny Marie** (15. srpna).

Zasvěcené svátky svatých:

Svátek sv. apoštolů Petra a Pavla (29. června); slavnost **Všech Svatých** (1. listopadu a druhého dne nezasvěcený svátek Dušiček).

Svátky sv. patronů našich:

5. července: sv. Cyrila a Metoděje; 28. září: sv. Václava — jsou zároveň zákonnými památnými dny republiky Československé; 2. března: bl. Anežky († 1288); 17. března: bl. Jana Sarkandra († 1620); 19. března: sv. Josefa; 23. dubna: sv. Vojtěcha († 997); 2. května: sv. Zikmunda († 524); 16. května: sv. Jana Nep. († 1393); 6. června: sv. Norberta († 1134); 15. června: sv. Víta († 303); 4. července: sv. Prokopa († 1053); 16. září: sv. Lidmily (921); 27. září: Kosmy a Damiána (oba pro viru sťati r. 303); 17. října: sv. Hedviky (1243); 12. listopadu: Benedikta s bratřími (umučení r. 1003).

Svátky patronů mládeže:

21. června: sv. Aloisia (1591); 13. listopadu: sv. Stanislava (1568).

